

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Wekelijkse duiding COVID-19-epidemie door het COVID-19-responsteam (RT)

Centrum Infectieziektebestrijding (CIb)

27 oktober 2021

RIVM

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

T 0120
29292929 rivm.nl

Conclusie

Het aantal meldingen van SARS-CoV-2-infecties en het aantal in het ziekenhuis en op de IC opgenomen COVID-19-patiënten is in de afgelopen week sterk gestegen. Deze toename is in alle regio's terug te zien en ook bij alle leeftijdsgroepen. Daarnaast neemt het aantal actieve clusters duidelijk toe en is er een sterke stijging te zien van de hoeveelheid virus in het rioolwater. De toename doet zich diffuus voor in de hele maatschappij en kan niet teruggeleid worden tot specifieke settings, zoals dat het geval was tijdens de zomerpiek.

De grootste toename van de verspreiding vindt net als vorige week voornamelijk plaats in gebieden met een lage vaccinatiegraad, zoals ook te zien is in de rioolwatersurveillance. De toename in het aantal positieve coronatesten en in de rioolwatersurveillance lijkt samen te hangen met de versoepelingen van een maand geleden, in combinatie met het seizoenseffect. Het RIVM monitort de stijging van incidentie en ziekenhuisopnames nauwlettend.

De meeste GGD'en zijn overgegaan op een meer risicogestuurd bron- en contactonderzoek, met meer aandacht voor risicogroepen. Hierdoor wordt het lastiger om volledig zicht te houden op het virus en op clusters, ook omdat de bereidheid om mee te werken aan het bron- en contactonderzoek steeds verder afneemt. Hierdoor is er feitelijk sprake van een afgeschaald BCO in vrijwel alle GGD-regio's.

Signalen

a) Epidemiologische situatie en modellering

Afgelopen week werden 38.733 positieve testuitslagen gemeld, een stijging van 50% vergeleken met de voorgaande week. Per 100.000 inwoners kregen 225 personen een positieve testuitslag. Ruim 224.000 mensen lieten zich testen bij de GGD, dat is 13% meer dan de week ervoor. Het percentage mensen met een positieve testuitslag steeg van 12,0% naar 15,3%. De toename in het aantal positieve coronatesten lijkt samen te hangen met de versoepelingen van ruim vier weken geleden, in combinatie met het seizoenseffect.

In alle leeftijdsgroepen nam het aantal SARS-CoV-2-meldingen toe. In alle veiligheidsregio's is een toename van het aantal gemelde positieve testen

zichtbaar. In de veiligheidsregio's Zuid-Holland-Zuid (365), Limburg-Noord (349), IJsselland (341), Gelderland-Zuid (299) en Gelderland-Midden (296) werden de meeste positieve testuitslagen gerapporteerd per 100.000 inwoners. Net als in de rest van de bevolking, steeg ook in de verpleeghuiszorg het aantal bewoners met een positieve testuitslag gedurende de afgelopen drie weken.

Van de positief geteste personen met een bekende vaccinatiestatus, was in de afgelopen 6 weken 48% volledig gevaccineerd en 48% niet gevaccineerd. In de afgelopen kalenderweek kregen dagelijks 28 per 100.000 niet-gevaccineerden een positieve uitslag, ruim 3x zo veel als de 8 per 100.000 gevaccineerde personen.

Het aantal patiënten met COVID-19 dat werd opgenomen in het ziekenhuis steeg in de afgelopen week tot 584 personen, een toename van 34% vergeleken met de week ervoor. Er werden 110 patiënten met COVID-19 opgenomen op de intensive care, dat zijn 26 patiënten meer dan in de week ervoor (+31%).

Er zijn regionale verschillen in de ziekenhuisopnames. In de afgelopen kalenderweek werden, afgezet tegen het aantal inwoners in de regio, de meeste patiënten met COVID-19 opgenomen in ziekenhuizen in de regio's Zuid-Holland-Zuid, IJsselland, Limburg-Zuid, Flevoland en Gelderland-Midden. De meeste mensen die met COVID-19 in het ziekenhuis worden opgenomen zijn niet gevaccineerd tegen SARS-CoV-2. Op de IC-afdelingen is 4 op de 5 COVID-19-patiënten niet gevaccineerd.

Het meest recente reproductiegetal van 11 oktober, gebaseerd op het aantal positieve coronatesten is nagenoeg gelijk gebleven en ging van 1,20 naar 1,19 (ondergrens 1,16 – bovengrens 1,23). Dit betekent dat 100 mensen die corona hebben samen 119 nieuwe personen besmetten. Het virus verspreidt zich steeds meer.

b) Vaccineffectiviteit tegen ernstige COVID-19

De huidige vaccineffectiviteit (VE) tegen COVID-19-ziekenhuisopname is 95% (94-95%) en tegen IC-opname 97% (97-98%). Onder 70-plussers is de VE tegen opname 90% (89-91%), 25 weken na volledige vaccinatie is de VE tegen opname 89% (85-92%). In de leeftijdsgroepen onder de 70 jaar is 25 weken na volledige vaccinatie de VE tegen opname $\geq 97\%$. Er is geen sprake van afname van de VE tegen opnames over de tijd sinds vaccinatie in de verschillende leeftijdsgroepen (Bron: NICE / CIMS, 4 juli 2021 - 18 oktober 2021). Uit de internationale literatuur zijn ook geen nieuwe signalen gekomen van lage of afnemende VE tegen ernstige ziekte door COVID-19.

c) Clusters en signalen GGD

Het aantal door de GGD gerapporteerde actieve clusters is sinds vorige week opnieuw toegenomen. De stijging is niet toe te schrijven aan een specifieke setting, maar is te zien in alle settings. Er zijn nu 3077 actieve clusters (vorige week 2245). Het grootste deel van de clusters is net als voorgaande weken gerelateerd aan de setting "thuisituatie" (61%), gevolgd door de setting "bezoek in de thuisituatie" (12%) en "school en kinderopvang" (10%). Het aandeel clusters gerelateerd aan "Verpleeghuis of woonzorgcentrum voor ouderen" is relatief gezien gestegen vergeleken met vorige week (3%).

d) Rioolwatersurveillance

In week 41 (11-17 oktober) is het landelijk weekgemiddelde met 63,9% gestegen ten opzichte van de week ervoor. Er is sprake van een stijgende trend in de virusvracht in 22 van de 25 veiligheidsregio's in week 41. De mate van verandering is opvallend wisselend tussen de verschillende veiligheidsregio's.

Uit de rioolcijfers blijkt een significante, negatieve relatie tussen vaccinatiegraad en de virusvracht: in gemeentes waar de vaccinatiegraad lager is, is de virusvracht in het afvalwater hoger. Dit beeld is ook in de grote gemeenten in de randstad zichtbaar (Amsterdam, Den Haag en Rotterdam).

Het aantal locaties waar geen virus kan worden aangetoond (24/313 locaties) is in week 41 gehalveerd ten opzichte van een week eerder (54/313 locaties). Dit is in lijn met een stijgend aantal virusdeeltjes in 64,9% van de locaties. Tezamen resulteert dit nog steeds in een stijgend landelijk beeld.

e) Kiemsurveillance/virusvarianten

Het Verenigd Koninkrijk en de ECDC hebben eind oktober de delta-subvariant AY.4.2 op de lijst van Variants Under Monitoring (VUM) gezet. Dit omdat het aandeel van deze subvariant momenteel met name in het Verenigd Koninkrijk langzaam toeneemt met een voorlopig geschatte groeisnelheid die 17% hoger ligt dan van andere delta-subvarianten. Er is momenteel nog geen betrouwbaar beeld over een eventuele toename in ernst van ziektebeloop bij deze subvariant. Het is nog onzeker of het aandeel van AY.4.2 in het Verenigde Koninkrijk toeneemt door epidemiologische factoren, biologische factoren of een combinatie hiervan.

Variant AY.4.2 wordt momenteel sporadisch gedetecteerd in Nederland zoals vastgesteld op basis van de kiemsurveillance. De karakteristieke mutaties voor AY.4.2 zoals gedefinieerd door het Britse RIVM (de UKHSA) zijn in orf1ab, A2529V en in spike, Y145H en S: A222V. In Nederland werd AY.4.2 met deze drie mutaties voor het eerst gezien in de kiemsurveillance in week 33. In totaal is deze t/m week 40 voornamelijk slechts 18 maal gezien. Week 39 en 40 zijn nog niet compleet. Het aandeel lag in de periode week 33-38 stabiel tussen de 0,1-0,2%. In de weken 39 en 40 is het voorlopige aandeel respectievelijk 0,3% en 0,6%. Een mogelijk toename van AY.4.2 en andere subvarianten wordt, samen met internationale partners, nauwlettend in de gaten gehouden.